

Kursplan

Socialpedagogutbildningen Birka Folkhögskola

Reviderad 2026

Yrkesutbildningar i Socialpedagogiskt Arbete

Kursplan Socialpedagogutbildningen Birka Folkhögskola (rev. jan. 2026)

Socialpedagogutbildningen bygger till stor del på upplevelsebaserad inläring där vi varvar teori och praktik. Både naturen och inomhusmiljön är vårt klassrum. Undervisningen innehåller bl.a. teori, gruppdiskussioner, enskilda uppgifter och grupparbeten och vi anlitar regelbundet gästföreläsare som delar med sig av egna erfarenheter och kunskaper.

Utbildningen har koppling till de globala målen i Agenda 2030.

År 1

Socialpedagogik

Grundläggande perspektiv på socialt arbete, tillvägagångssätt och metoder. Grundläggande teorier, såsom känsla av sammanhang, KASAM, salutogent perspektiv, härdighet/ resiliens. Inkluderings-teorier, exkludering, olika gemenskaper i samhället. Normkritisk teori. Grundläggande kunskaper om förutsättningar för att leva med identitet som uppfattas som normavvikande. Exitprocesser. Miljöterapi. Olika former av socialarbetsmetoder och vad dessa innebär. Professionalitet inom yrkesområdet. Socialpedagogiska framgångsfaktorer.

Ledarskap och kommunikation

Ledarskapsteorier. Kommunikation: grundläggande principer, teorier och övningar. Utvärdering och uppföljning. Grundläggande kunskaper om att ge och få feedback. Presentationsteknik: digitalt och muntligt presentationsarbete. Enskild och gruppbasead framställan.

Grupprocesser

Teori och erfarenhetsbaserade upplevelser i större och mindre grupper. Grundläggande gruppsykologi. Planera, leda och följa. Konflikthantering. Lösningorienterat samarbete. Känslornas betydelse för hur vi reflekterar och beter oss enskilt och i grupp. Att analysera och reflektera som en nödvändig del av processen.

Konstnärliga kommunikationsmedel

Drama. Att använda sin kropp, röst och minspel. Kroppsspråk, använda och tolka. Forumteater, planering och genomförande. Grupp- och samarbetsövningar. Presentationsteknik: Att äga rummet. Den dramaturgiska bågen. Körsång. Kommunikation och samspel. Turtagning. Intonering. Rytmik och följsamhet/ lyhördhet. Att prova på något okänt tillsammans med andra.

Beroende och skadligt bruk

Definition av beroendesjukdomens förlopp, olika begrepp och dess innebörd. Gruppdiskussioner och teoretisk grund, för att bättre förstå skadligt bruk och beroende. Olika behandlingsformer. Mekanismer bakom beroende och förhållningssätt inför människor med olika typer av beroenden.

Friluftsliv och utomhuspedagogik

Allmän skogsvana och -känedom. Uteliv och allemansrätt: i skog-, sjö- resp. fjällmiljö. Övernattning i tält. Förberedelser och planering av aktivitet. Lägerliv på kursgård: Grupprocess, lägererfarenhet, teori och samarbetsövningar. Konflikthantering. Gemenskap, problemlösningstrategier och teambuilding. Härdighet, att övervinna sitt inre motstånd och utveckla självkänedom. Utomhuspedagogik och hälsofrämjande aktiviteter. Värdskap. Att anpassa metod utifrån individens och gruppens förutsättningar för att skapa gemenskap och gynnsam miljö för utveckling.

Samhällskunskap

Översiktlig kunskap om lag och rättsprinciper. Ett demokratiskt samhälles uppbyggnad. Rätts-systemet och det sociala skyddsnetet i Sverige och i andra stater. Fördelningspolitik. Diskrimineringsgrunder. Sociologiska perspektiv på samhällsutveckling. Utbildningspolitik och specialpedagogik i ett historiskt perspektiv. Internationella relationer och folkrätt. Barnsyn och barnrättsperspektiv. Nyhetskonsumtion och nutidsorientering. Kunskap om hur sociala strukturer påverkar människors förutsättningar för integration i samhället.

Bemötande

Allians, salutogent förhållningssätt och lågaffektivt bemötande. Värdskap och ansvarstagande. Tydliggörande pedagogik. Krissituationer och interventioner. Utveckla färdigheter i att möta andra på ett inkluderande sätt med förståelse för individers olikheter. Motiverande samtalsmetodik, Mi: grundläggande teori och metod.

Våld i nära relation

Normalisering och grundläggande mekanismer. Konsekvenser på individ-, grupp- och samhällsnivå.

Psykisk hälsa och ohälsa

Barns och ungas utveckling. Kunskap om stress och utmattning samt hjärnans och kroppens mekanismer och behov av återhämtning. Fysisk aktivitet och hälsofrämjande faktorer. Grundläggande kunskaper om neuropsykiatriska funktionsvariationer och psykiatriska diagnoser. Kunskap om migranternas och andra utsatta gruppers psykosociala hälsa.

LIA, lärande i arbetsliv 18 veckor under utbildningen

Praktik: lärande i arbetsliv. Förberedelse och planering inför LIA, självständigt uppsökande av lämplig arbetsplats och handledare. Tillämpa och utveckla teoretiska kunskaper till praktiskt socialt arbete med handledning. Skriftlig och muntlig praktikrapport: Beskriva den egna lärandeprocessen på arbetsplatsen, egen personlig utveckling och samarbete med kollegor. Utveckla förmåga att ta emot handledning och att reflektera kring sig själv utifrån sin professionella roll som socialpedagog.

Hela Birka och skolgemensamma aktiviteter

Obligatoriska, schemalagda aktiviteter över utbildningsgränserna. Föreläsningar, kulturevenemang, temadagar och fysisk aktivitet.

År 2 gemensamt kursinnehåll för Socialpedagog

Gruppledarskap och -processer

Planera, genomföra, utvärdera gruppaktiviteter med stigande grad av självständighet. Att leda och motivera individ och grupp utifrån såväl yttre förutsättningar som gruppens behov och förutsättningar. Att situationsanpassa bemötande och kommunikation.

Utomhuspedagogik

Grupprocess, teori och samarbetsövningar. Att organisera och genomföra utomhusaktiviteter, såsom kanoting, vandring, skidåkning. Planering, genomförande och riskanalys, under handledning. Fördjupad lägererfarenhet med bl.a. ansvarsfördelning, kökshantering, ekonomi, logistik, problemlösningstrategier, ansvarstagande och flexibilitet i utförande. Att vara en förebild i krävande situationer.

Samtalsmetod och behandling

Särskild kurs i MI (motiverande samtal) som innehåller grund, fördjupning och examination med separat intyg.

Vanligt förekommande samtalsmetodik och behandlingsmoment. Salutogent synsätt. Att förhålla sig i den professionella rollen. Handledning och reflektion som arbetsredskap. Självkontroll, grit och hårdighet, att övervinna sitt inre motstånd.

Lagrum och dokumentation

Dokumentation. Lagrum för socialt arbete. Etiska överväganden och värdegrund inom socialt arbete. Skollag och Skolverkets roll. Tvångslagstiftning, barnskyddslag, SoL, LSS och hantering av vanliga etiska konflikter. Att lösa enklare juridiska problem kopplat till yrket. Socialnämndens organisation.

Beroendes och skadligt bruk

Fördjupade kunskaper om skadligt bruk och beroende. Olika behandlingsformer. Mekanismer bakom beroende. Förhållningssätt till människor med beroende.

LIA, lärande i arbetsliv 18 veckor under utbildningen

Förberedelse och planering inför LIA, självständigt uppsökande av lämplig arbetsplats och handledare. Tillämpa och utveckla teoretiska kunskaper till praktiskt socialt arbete med handledning. Skriftlig och muntlig praktikrapport: Beskriva den egna lärandeprocessen på arbetsplatsen, egen personlig utveckling och samarbete med kollegor. Utveckla förmåga att ta emot handledning och att reflektera kring sig själv utifrån sin professionella roll som socialpedagog.

Kriminalitet

Att screena för riskbeteenden och -värderingar. Förståelse för aktuella samhällsproblem och bakomliggande faktorer. Teorier som förklarar uppkomst av kriminella tankemönster och handlingar.

Psykisk hälsa och ohälsa

Fysisk aktivitet och andra hälsofrämjande faktorer. Grundläggande kartläggning och åtgärder vid ohälsa. Traumamedvetet bemötande. Bemötande vid olika typer av ohälsa. Socialpedagogens roll i elevhälsan. Depression, suicidförståelse och suicidprevention. Vanliga behandlingsinsatser vid ångest, depression. Grundläggande och utökad förståelse för neuropsykiatriska funktionsvariationer, personlighetsstörningar och psykiatriska diagnoser. Kunskap om hur våld i nära relationer påverkar barns och ungas utveckling. Traumatisering, ACE-perspektiv och bemötande av sköra personer och grupper.

Vetenskapsteori och fördjupat examensarbete

Vetenskapsteori och metod. Att läsa och förstå vetenskapliga texter på svenska och engelska. Att granska texter och bedöma deras trovärdighet och relevans. Källkritik och källhantering. Grundläggande kunskaper om evidensbaserat socialt arbete samt forskningsetiska frågor. Ämnesfördjupning i socialpedagogiskt arbete. Vetenskapligt skrivande. Skriftlig och muntlig redovisning i seminarieform med opponering. Förståelse för hur disposition av en text blir avgörande för läsbarhet och begriplighet.

Våld i nära relation

Normalisering och grundläggande mekanismer. Konsekvenser på individ-, grupp- och samhällsnivå. Att screena för våld i nära relation och våga fråga.

Valbar profil år 2, Utomhus

Inriktning Förändringsarbete genom utomhuspedagogik

Utomhuspedagogik

Särskild kurs i Första hjälpen i terräng.

Fritidsarbetets metodik och metodval. Pedagogik och ledarskapsutveckling. Friluftsliv året om med aktiviteter såsom fjällvandring och paddling. Planera, genomföra och utvärdera friluftaktiviteter efter rådande förutsättningar. Att anpassa metod utifrån individens och gruppens förutsättningar. Prova på en variation av allmänt förekommande friluftaktiviteter såsom

- vandring i skogsmiljö
- övernatta i tält, såväl i närmiljö som under längre fjällvandring
- skidåkning
- paddling

Samtliga aktiviteter genomförs kopplat till teoretiska kunskaper.

Ledarskap och kommunikation

Värdskap. Vikten av god självkännetdom och gränssättning. Att planera och leda individer och grupper utifrån såväl yttre förutsättningar som gruppens behov och förutsättningar. Förmedla, analysera och kommunicera utifrån olika individer, grupper och situationer. Riskanalys inför, och löpande riskbedömning under, aktivitet.

Friluftsliv som hälsofrämjande aktivitet

Friluftslivets betydelse kopplat till ett hållbart samhälle samt friluftslivet som metod för att förebygga och behandla olika sjukdomstillstånd. Medveten närvaro vid naturupplevelser. Att förmedla kulturhistoria kopplat till aktiviteten.

Valbar profil år 2, Behandling
Inriktning Behandlingsmetoder

Psykisk hälsa

Djupare förståelse för psykisk ohälsa, kunskap om olika metoder att arbeta för att förebygga ohälsa. Att stärka förmågan i att ta hand om sin egen sårbarhet, såväl som verktyg för att lära ut detsamma.

Beroendesjukdomen

Fördjupad förståelse för beroende. Utvidgad kunskap om individanpassad behandling vid olika typer av beroende.

Våld i nära relation

Normalisering och grundläggande mekanismer. Kunskap om behandling och bemötande av våldsutsatta samt våldsutövare. ACE, att växa upp med våldsutövande föräldrar. Barns utsatthet. PTSD och sekundär traumatisering.

Kriminalitet

Screening. Fördjupad förståelse av aktuella samhällsproblem och bakomliggande faktorer. Kriminella tankemönster och drivkrafter. Kunskap om behandling för att förebygga återfall i kriminalitet.

Behandling i teori och praktik

Att ge och få feedback och spegling. Introduktion till olika behandlingsformer, bl.a:

- ACT
- KBT
- RePulse
- 12-stegsbehandling
- IPT

Kunskap om användbara metoder som del i annan behandling t.ex. sorgbearbetning, suicidprevention och traumabaserad beroendebehandling.

Förståelse för hur metoder såsom meditation och relationell mindfulness kan användas i behandling.